

“Και εγένετο εν τω υπάγειν αυτούς εκκαθαρίσθησαν”. Η θεραπεία

/ Γνώμες

Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καστορίας κ. Σεραφείμ, Υπερτίμου και Εξάρχου Άνω Μακεδονίας

“και εγένετο εν τω υπάγειν αυτούς εκκαθαρίσθησαν”

Καθολικό και πανανθρώπινο φαινόμενο ο πόνος. Η επικράτειά του απλώνεται σε κάθε ιστορικό και γεωγραφικό χώρο. Παντού και πάντοτε υπάρχουν και θα υπάρχουν άνθρωποι πονεμένοι. Αμέτρητα νοσηλευτικά ιδρύματα κατακλύζονται καθημερινά από πάσης ηλικίας ανθρώπους που στενάζουν κάτω από τον βαρύ μανδύα της ασθενείας, ζητώντας την βοήθεια της ιατρικής, μιας επιστήμης που ομολογουμένως έχει κάνει τεράστια άλματα, αλλά και των ιατρών, καθότι η υγεία είναι το ύψιστο αγαθό που υπάρχει στον άνθρωπο.

Ένα αντίστοιχο γεγονός ασθενούντων ανθρώπων μάς αναφέρει ο Ευαγγελιστής

Λουκάς, οι οποίοι θεραπεύτηκαν κατά θαυματουργικό τρόπο από τον Ιατρό των ψυχών και των σωμάτων, τον Χριστό, που στην επίγεια πορεία Του είχε σαν σκοπό τη σωτηρία του ανθρώπου. Γι' αυτό κι ο Ευαγγελιστής Ματθαίος, μεταφέροντας την μαρτυρία του πέμπτου Ευαγγελιστού, του Προφήτη Ησαΐα, αναφέρει γι' αυτήν τη διακονία του Χριστού : «Αυτός τας ασθενείας ημών έλαβε, και τας νόσους εβάστασεν»¹. Κι ενώ η λέπρα σήμερα αντιμετωπίζεται και θεραπεύεται, υπάρχει μια διαφορετική λέπρα που βασανίζει το σύνολο των ανθρώπων, που δεν είναι άλλη παρά η φθοροποιός αμαρτία, η λέπρα της ψυχής².

Τι είναι λοιπόν η ασθένεια;

Ποιός είναι ο ιατρός;

Πώς μπορούμε να θεραπευθούμε;

Αυτά θα είναι τα θέματα στα οποία θα κινηθεί η ταπεινή γραφίδα, μεταφέροντας την εμπειρία των θεοφόρων Πατέρων της Εκκλησίας που κατενόησαν την ασθένεια, γνώρισαν τον Ιατρό και έδωκαν τα κατάλληλα φάρμακα για την αντιμετώπισή της.

Α. Ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσή Του»³, σύμφωνα με τον λόγο της Αγίας Γραφής, δίδοντας τη δυνατότητα στη βασιλική αυτή δημιουργία να ομοιωθεί πλήρως προς Αυτόν. Γι' αυτό κι ο ιερός ψαλμωδός, ο Προφήτης Δαβίδ, θα συμπληρώσει γεμάτος θαυμασμό : «Εγώ είπα· θεοί εστέ και υιοί Υψίστου πάντες»⁴. Έτσι, ο άνθρωπος, έχοντας την ψυχική υγεία, θα έφθανε στην κατάσταση της τελειότητας, που είναι άλλωστε ο προορισμός του. Δεν είναι ένα τυχαίο δημιούργημα, αλλά «θεού τε κτίσμα τυγχάνων και Θεός είναι κεκελευσμένος»⁵, θα μας βεβαιώσει ο θαυμαστός Ιεράρχης της Καισαρείας Βασίλειος.

Στο ίδιο πνεύμα κινείται και ο θεοφόρος Νείλος της Δαμασκού, Άγιος Ιωάννης, ο οποίος γράφει : «εποίησεν ο Θεός τον άνθρωπον... πάση αρετή κατηγλαϊσμένον, πάσιν αγαθοίς κομώντα»⁶. Γι' αυτό είχε το δικαίωμα να βλέπει το πρόσωπο του Θεού στον παράδεισο της τρυφής, να συνομιλεί μαζί Του, να χαίρεται, να απολαμβάνει την μακαριότητα και την ευδαιμονία, αλλά και να συμμετέχει στο κάλλος της θείας ζωής. Σ' αυτήν την προπρωτική κατάσταση υπήρχαν όλα τα στοιχεία της υγείας, ενώ εξέλιπαν η ψυχική και η σωματική ασθένεια.

Β. Η ασθένεια.

Η ασθένεια δεν είναι τίποτα άλλο, παρά το αποτέλεσμα της πτώσεως, η απώλεια του στόχου της κινήσεως προς τον Θεό και της ομοιώσεως με Αυτόν, όχι με τις

ανθρώπινες δυνάμεις, αλλά με τη βοήθεια και τη συνενέργεια της θείας χάριτος. Έτσι, αφού ο άνθρωπος διέκοψε την κοινωνία με την πηγή των αγαθών που είναι ο Θεός, οι θεόσδοτες αρετές μαράθηκαν, οι δυνάμεις του έπαψαν ν' ανοίγονται στην άκτιστη χάρη του Θεού, ο καθρέπτης της ψυχής σκοτίστηκε, αμαυρώθηκε και έχασε την ομοίωσή του με το Θεό, ομοίωση που άρχισε να πραγματώνεται από την ώρα της Δημιουργίας. Η εικόνα του Θεού, όμως, το βασιλικό αυτό κτήμα δεν χάνεται και δεν εξαφανίζεται, αλλά αλλοιώνεται αφού δεν βρίσκει πλέον τον τρόπο να φθάσει από το κατ' εικόνα στο καθ' ομοίωση, που είναι και ο προορισμός του. Από τότε, ο άνθρωπος παύει να έχει την αυθεντική του φύση και χάνει την αίσθηση της προπρωτικής υγείας.

Γ. Η θεραπεία.

Η θεραπεία του ανθρώπου γίνεται εν Χριστώ. Με τη Σάρκωσή Του, ο Υιός και Λόγος του Θεού γίνεται άνθρωπος δια φιλανθρωπίαν στα πανάχραντα σπλάχνα της Υπεραγίας Θεοτόκου, ώστε να ανακαινίσει την φθαρείσα εικόνα του Αδάμ και να ξαναδώσει στον πεπτωκότα άνθρωπο την πληρότητα και την ακεραιότητα της προπρωτικής τελειότητας. Έτσι, εν Χριστώ, η αμαυρωμένη – από την παρουσία της αμαρτίας – εικόνα εμφανίζεται με περισσότερο κάλλος, δόξα και φως από ότι είχε ο Αδάμ πριν από την πτώση, αφού ο νέος Αδάμ ο οποίος ενώνεται με τον άνθρωπο, είναι εικόνα του Θεού του αοράτου⁷, είναι το απαύγασμα της δόξης και χαρακτήρ της υποστάσεως αυτού⁸, είναι Αυτός στον οποίο κατοικεί ολόκληρο το πλήρωμα της θεότητας σωματικώς⁹.

Αυτή η θεραπεία του ανθρώπου γίνεται ελεύθερα και αβίαστα εν Χριστώ και δια του Χριστού με τη συμμετοχή του ασθενούντος ανθρώπου στη ζωή του Χριστού και στο πραγματικό σώμα Του που είναι η Εκκλησία, με την τήρηση των εντολών Του που αποτελούν τους φωτεινούς οδοδείκτες στην πορεία του ανθρώπου προς τον ουρανό. Πραγματοποιείται αυτή η θεραπεία με τη συμμετοχή του στα Ιερά Μυστήρια της Εκκλησίας (Βάπτισμα, Μετάνοια, Θεία Ευχαριστία), αλλά και την εν γένει μυστηριακή και ησυχαστική ζωή, που την διακρίνει η νηστεία, η αγρυπνία και η προσευχή. Γι' αυτό είναι διδακτικός και καθοδηγητικός ο λόγος του Χριστού : «τούτο το γένος ουκ εκπορεύεται ει μη εν προσευχή και νηστεία»¹⁰.

Δ. Ο Ιατρός.

Είναι το υπέρ παν όνομα, ο δεύτερος Αδάμ, το δεύτερο Πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, που έρχεται να πραγματώσει στη γη αυτό που ο Αδάμ είχε χάσει εξαιτίας του αμαρτήματός του. Με την ένωση μαζί Του, βρίσκει ο καθένας την πληρότητα της υπάρξεώς του, την ακεραιότητα και την ολοκλήρωση της φύσεώς του, το αληθινό νόημα του προορισμού του, που δεν είναι τίποτα άλλο παρά η Βασιλεία

των Ουρανών.

«Μακριά από το Χριστό, ο άνθρωπος δεν είναι ούτε πραγματικά ούτε πλήρως άνθρωπος· αποτελεί μόνο ένα κομμάτι της φύσης του, ανάπηρος καθώς του λείπει ένα τμήμα του εαυτού του, βρίσκεται σε κατάσταση αλλοτρίωσης»¹¹.

Στην προαίρεσή μας έγκειται λοιπόν, και στην ελευθερία με την οποία μας προίκισε ο Θεός, να ζήσουμε το γεγονός της υγείας και της θεραπείας από τα πάθη. Σε εμάς εναπόκειται να ζούμε ήδη από αυτήν την ζωή τον ερχομό της Βασιλείας Του και τη συμμετοχή μας στην ατελεύτητη αιωνιότητα την οποία χαρίζει ο Θεός στους αγαπώντας Αυτόν.

Παραπομπές:

1. Μτθ. 8,17
2. Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, Έπαινος, των απαντησάντων εν τη εκκλησία... ,PG 56,128
3. Γεν. 1,26
4. Ψαλμ. 81,6
5. Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, Λόγος ΜΓ' εις τον Μέγαν Βασίλειον Επίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας Επιτάφιος, ΕΠΕ 6,210
6. Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, Έκδοσις ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως, ΕΠΕ 1,210
7. Κολ. 1,15
8. Εβρ. 1,3
9. Κολ. 2,9
10. Μτθ. 17,21
11. Jean Claude Larchet, Η θεραπευτική των πνευματικών νοσημάτων – Τόμος Α', έκδ. Αποστολική Διακονία, Β', 2009, σελ. 41